

Verslag overleg gemeente Horst aan de Maas & Provincie Limburg m.b.t grondwaterbeschermingsgebied

7-12-2023

Aanwezig:

(allen gemeente Horst aan de Maas),
(beide Provincie Limburg)

Presentatie:

Doel is om ervoor te zorgen dat we genoeg drinkwater van goede kwaliteit hebben, nu en in de toekomst. Daarom zetten we in op: Beschermen om te blijven

Naar aanleiding van nieuwe modellen en kennis zijn berekeningen gemaakt. Hieruit zijn andere afmetingen van de grondwaterbeschermingsgebieden gekomen. Er is een 25 jaars-zone berekend, een 100 jaars-zone en een 200 jaars-zone. Het waterwingebied (donkerblauw) verandert niet, het grondwaterbeschermingsgebied (lichtblauw) wel.

GS zal uiteindelijk beslissen welke zone we gaan invoeren, de 25 jaars-zone, de 100-jaars zone of de 200 jaars-zone. Hiervoor is input nodig van de stakeholders.

Grondwaterbescherming bestaat uit 3 soorten gebieden:

- **Waterwingebied (donkerblauw):** gebied vlak rondom de putten waar WML-water uit oppompt. De omvang van het gebied is zodanig dat alle neerslag die in dat gebied valt binnen 60 dagen bij die pompput is. Als een druppel 60 dagen onder de grond is zijn de virussen en bacteriën dood (en is het water bacteriologisch betrouwbaar). De roze lijn op de kaart geeft het waterwingebied aan.
- **Grondwaterbeschermingsgebied (lichtblauw):** 25 jaar intrekgebied, omvat het gebied waarbinnen alle neerslag binnen 25 jaar bij de pompput is. Als er daarbuiten een verontreiniging ontstaat dan kun je in ieder geval nog 25 jaar gebruikmaken van de winplaats. In het verleden was het idee dat je dan voldoende tijd had om een nieuwe locatie te ontwikkelen. Door allerlei ruimtelijke beperkingen is die ruimte er nauwelijks nog. De paarse lijn op de kaart is het huidig grondwaterbeschermingsgebied.
- **Boringsvrije zone** grote groen/geel gebied (kleilaag in grond). Kleilaag willen we in stand houden.

Voor de waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones zijn regels opgenomen in de Omgevingsverordening Limburg.

Taak van de provincie is het beschikbaar stellen en beschermen van de bronnen voor de drinkwatervoorziening.

Ook andere bestuurslagen hebben een taak volgens de Drinkwaterwet (artikel 2): 'alle bestuursorganen dragen zorg voor de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening. Bij de uitoefening van bevoegdheden en toepassing van wettelijke voorschriften door bestuursorganen geldt de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening als een dwingende reden van groot openbaar belang'.

Waterwingebied (donkerblauw) → we willen alleen activiteiten die met drinkwatervoorziening te maken hebben. Regels zijn hier strikter. Bestaande activiteiten, zoals huizen (b.v. [redacted] bij de winplaats Grubbenvorst) of boerderijen zijn toegestaan. We gaan de bestaande huizen/boerderijen niet onteigenen

De winning Grubbenvorst ligt in Horst aan de Maas en een deel van het grondwaterbeschermingsgebied van de winning Breehei. De winplaats (waterwingebied) Breehei ligt in de gemeente Venray. De winning Grubbenvorst wordt gerenoveerd, het gebouw wordt vernieuwd en het waterwingebied wordt uitgebreid. WML heeft daar inmiddels een vergunning voor gekregen.

Regels in grondwaterbeschermingsgebied (lichtblauw) → geen open of gesloten WKO, alleen bestrijdingsmiddelen met toelating in grondwaterbeschermingsgebied, geen ondergrondse tanks, geen boorputten dieper dan 3 meter, geen begraafplaatsen, geen aanleg van of onderhoud aan infrastructuur als daardoor de risico's voor de grondwaterkwaliteit groter worden.

Voor verboden activiteiten kan in een aantal gevallen een ontheffing worden gegeven eventueel met voorwaarden. Opgemerkt wordt dat in het algemeen calamiteiten minder risico met zich meebrengen omdat het zichtbaar is en er meteen actie kan worden ondernomen. Gevaarlijker zijn kleine 'onzichtbare' verontreinigingen die lang optreden en niet worden opgemerkt.

Boringsvrije zone: verboden om activiteiten uit te voeren in of door de kleilaag. Dus geen doorboringen, aanleg van heipalen of damwanden door de kleilaag. Uitzondering daarop zijn boringen voor menselijke consumptie, onderzoek en open Warmte Koude Opslagsysteem (WKO-systemen) mits een vergunning is verleend. Op basis van een afweging drinkwaterbescherming versus het belang van de energietransitie is in de Venloschol open WKO onder de kleilaag toegestaan. Want met 2 doorboringen kan een groot gebouw (ziekenhuis, scholengemeenschap, veilinghal) van energie worden voorzien. Gesloten WKO (per huis een boring) levert te veel doorboringen voor te weinig energie. Er is een ontwikkeling richting kleinere open WKO (b.v. 2 doorboringen voor maar 10 huizen). Provincie is nog aan het nadenken over aanvullende regels voor dergelijke kleine open WKO systemen, b.v. in de vorm van een minimale energieopbrengst per WKO-systeem.

De kleilaag zit bij Horst aan de Maas op ongeveer 0 m.+NAP (20 – 25 meter onder maaiveld). Het boorverbod geldt vanaf 5 m.+NAP.

De Delta Rhine Corridor loopt niet door de Venloschol. Deze gaat ten zuiden van de Venloschol onder de Maas door.

Er zijn zeer veel landbouwkundige grondwateronttrekkingen voor beregening in de Venloschol. Putten die voor 2008 zijn gemaakt zijn legaal. Een put na 2008, mag niet meer door de klei gaan. Provincie is bezig met een handhavingsactie waarbij putten die na 2008 zijn aangelegd worden gecontroleerd op diepte. Een te diepe put moet worden dichtgemaakt. Onttrekkingen kleiner dan 10 m³/uur hoeft men niet te melden. Deze zijn dan ook niet bij het Waterschap of provincie bekend.

De grondwaterbeschermingsgebieden die we hebben willen we Beschermen om te Blijven. De bronnen staan onder druk: kwaliteit (nitraat, PFAS, bestrijdingsmiddelen, medicijnresten) en kwantiteit (eisen N2000-gebieden en KRW-eisen).

Daarnaast stijgt ook de vraag: aantal inwoners groeit, er ligt een woningopgave en industrieel gebruik groeit. Onderzocht wordt waar nog kan worden bespaard, aanpassing van het tarief ligt gevoelig, drinkwater is een basisbehoefte. Gekeken wordt of bedrijven zuiniger met water kunnen omgaan of water van een andere bron kunnen gebruiken.

Op dit moment zijn we bezig met een ronde langs de stakeholders (o.a. gemeente, landbouw) om te kijken in hoeverre een groter gebied de doelen van de stakeholders belemmert. Nu bezig met Noord en Midden Limburg en in 2024 Zuid-Limburg.

In een grondwaterbeschermingsgebied mag de landbouw niet alle bestrijdingsmiddelen gebruiken. Daarvoor is een aparte toelating nodig. Dit is een beperking voor de landbouw.

Boomkwekerij → gemeente geeft aan dat ze bepaalde gebieden hebben aangewezen voor boomkwekerij. Deze gebruiken ook andere bestrijdingsmiddelen. gaat contact opnemen met WML om meer zicht te krijgen op welke bestrijdingsmiddelen meer risico hebben voor het grondwater en of bepaalde teelten in een grondwaterbeschermingsgebied niet meer mogelijk zijn.

Sommige gemeenten in Nederland hebben een bergingseis voor hemelwater bij bebouwing. Vlaanderen is al een stuk verder met regenwater opvangen en hergebruiken. Bij nieuwe

bouwprojecten sturen de gemeenten in Nederland (nog) niet aan op opvang- en hergebruik van het regenwater. Het is voor de gemeente niet duidelijk wat hun wettelijke rol hierin is en wat de rol van de gemeente hierin kan zijn bij nieuwe bouwprojecten.

WML en Provincie zijn bezig met een schaderegeling. Als mensen denken dat ze schade ervaren doordat ze nu in grondwaterbeschermingsgebied vallen, dan kunnen ze in een aantal gevallen in aanmerking komen voor de schaderegeling. ■■■ benoemde hierbij ook boeren die niet meer alle bestrijdingsmiddelen mogen gebruiken. Echter uit nieuwe juridische informatie is gebleken dat boeren niet in aanmerking komen voor deze schaderegeling wanneer ze bepaalde bestrijdingsmiddelen niet meer mogen gebruiken. In overleg met de LLTB en WML wordt dit uitgewerkt.

Vraag aan gemeente: Wat betekent dit voor Horst aan de Maas?

Opgemerkt wordt dat geen rekening is gehouden met (beoogde) ontwikkelingen, zoals b.v. voor glastuinbouw. Voor de analyse van de gevolgen is gebruik gemaakt van de gegevens zoals die in de provinciale databanken beschikbaar zijn. Het blijkt dat niet alle daadwerkelijke bedrijventerreinen zijn meegenomen. De gemeente geeft aan dat er b.v. aan de Zanterweg een bedrijventerrein ligt. ■■■ vraagt bij Geo-loket na welke gegevens zijn gebruikt.

Infiltratie van spoelwater en ander industrieel water: dit is in principe afval en mag niet worden geloosd in de bodem. Afvalwater is water waar iets is aan toegevoegd. Of warmte toevoegen, zoals gebeurd bij ■■■■■■■■■■, hier ook onder valt is onduidelijk. ■■■ gaat dit aan de jurist voorleggen.

Ontgrondingen: in Horst liggen een aantal ontgrondingslocaties. Zolang boven 5 m.+NAP wordt ontgrond is dat geen probleem voor de boringsvrije zone. In een grondwaterbeschermingsgebied is een ontheffing nodig als de grond wordt geroerd dieper dan 3 meter.

De gemeente is het eens met het plan om te zijner tijd bewoners, landbouw en industrie te informeren over de veranderingen.

- Gemeente wil graag de presentatie en de kaarten ontvangen (**actie Provincie**)
- Gemeente wil een kort overzichtje van wat de belemmeringen zijn per kleur (groen/roze/geel en blauw) (**actie Provincie**)
- Gemeente wil graag weten welke gemeente waar tegenaan loopt en hun oplossingen. ■■■ gaat kijken hoe we de verslagen van de andere gemeente 'veilig' kunnen vrijgeven (**actie Provincie**) Wanneer er een ronde is gemaakt langs alle stakeholders zal er een document worden opgesteld met: standpunt stakeholders. Deze kan ook nog worden doorgestuurd naar de gemeentes (**actie Provincie**)
- Gemeente wil graag weten welke gebieden binnen het grondwaterbeschermingsgebied ze nog kunnen aanwijzen als ontwikkelingsgebied (**actie Provincie**).
- Gemeente gaat samen overleggen welke ontwikkelingsmogelijkheden het nieuwe grondwaterbeschermingsgebied belemmert. Door middel van een nieuwe afspraak bij de gemeente wordt hier een vervolg aan gegeven. (**actie gemeente: punten op papier schrijven → belemmeringen**) (**actie provincie: datumprikker uitsturen met datum voor vervolgoverleg in februari**).
- Gebiedsdossiers en uitvoeringsprogramma: gemeente heeft een belangrijke rol omdat ze het 1ste aanspreekpunt voor initiatiefnemers zijn. Bij het eerste contact zou het goed zijn als de initiatiefnemer meteen op aanwezigheid van beschermingsgebied wordt geattendeerd (b.v. met een pop-up bericht: 'neem contact op met provincie'. (**actie gemeente**))
- ■■■ gaat bij Geo-loket navragen de precieze aantallen bedrijventerreinen in het grondwaterbeschermingsgebied (**actie Provincie**)
- ■■■ gaat bij jurist navragen afvalwater (is koelwater of water waar alleen warmte aan is toegevoegd ook afvalwater is) en wat de regels zijn voor lozen op oppervlaktewater (**actie Provincie**).
- ■■■ neemt contact op met WML om meer zicht te krijgen op risico voor het grondwater van bestrijdingsmiddelen die bij verschillende teelten worden gebruikt: zijn bestrijdingsmiddelen die boomkwekerijen gebruiken gevaarlijker dan bestrijdingsmiddelen die land/akkerbouwers gebruiken? (**actie Provincie**).